

۴	پیش‌نویس یادداشت‌ها	۱۱۱
	تذکره یادداشت‌ها	۵۱۱
	مختصره روش‌های نگارش	۶۱۱
	تذکره سفارح و ممالک	۶۲۱
	مختصره روش‌های نگارش و ممالک	۱۶۱

فهرست

	شعری که باقی‌مانده از خاتمه است	۷۶۱
	فهرست یادداشت‌ها و ممالک	۶۲۱
	تذکره یادداشت‌ها	۵۵۱
	مختصره ممالک	۵۹۱

۷ یادداشت نویسنده

بخش یکم

۱۱	از خودنوشتن: رسمی نو، درسی نو
۲۱	جستار هم‌چون فرم ادبی
۳۳	زندگی‌نگاری: از فن تا هنر
۴۳	سفرنگاری: هم‌گامی نویسنده و مسافر
۵۵	وبلاگ‌نویسی: سرگرمی یا فرهنگ‌سازی
۶۷	بررسی‌نگاری: از آشناسازی تا راه‌گشایی

بخش دوم

۷۷	فارگلیش
۸۱	تهران‌تو
۸۵	تا ثریا می‌رود دیوار کج
۹۱	مته به خشخاش ۱: اهالی وبلاگستان، شما اهل قلم‌اید...
۹۵	مته به خشخاش ۲: وبلاگ بهتر است یا بلاگ؟
۹۹	نگاهی گذرا به زندگی‌نامه‌نویسی
۱۰۷	شکوه از میل عربانه در قلمرو داستان فارسی

۱۱۱	صدایی از آن خود
۱۱۵	داستان راوی
۱۱۹	جوان مرگی نویسنده
۱۲۳	افسانه‌ی دل‌افسردگان
۱۳۱	کمدی انسانی و تراژدی نویسنده

بخش سوم

۱۳۷	از عاشقانه تا مادرانه، از غزل تا روایت
۱۴۹	ابله روی تپه و طلسم ابهام و ابهام
۱۵۵	آنی که نیما دارد
۱۶۵	دخت خلف دخو
۱۷۵	و این زنان ساده‌ی کامل

۱۸۱	واژه‌نامه (انگلیسی - فارسی)
-----	-----------------------------

یادداشت نویسنده

هر یک از نوشته‌های آمده در این کتاب - مانند و همراه با نوشته‌هایی نیامده از جبر و ترس ایراد مجوزی - به زمانی و به شیوه‌ای دست‌آورد مشقِ درنگیدن، اندیشیدن، و نوشتن در ژانرهای گوناگون و با هدف‌های دیگرگونه بوده است. جستارهای بخش یکم، پایه و مایه‌ی درس‌های کارگاهی نگارش ادبی ناداستانی در چند دوره‌ی ناپیوسته در تورنتو بوده‌اند. همین است که گاه نحو و نیز لحن یا نواختی نزدیک به گفتار دارند. هم‌چنین شاید در خوانشی پیوسته‌گاه رگه و رنگی از تأکید و تکرار در آن‌ها دیده شود. در هر حال، هم بر پایه‌ی باورم به اهمیت مَهر تاریخ بر نوشته و هم برای پرهیز از وسواس ویرایش، دستی به پیرایش نبرده‌ام. بخش دوم یادداشت‌ها، پست‌های وبلاگی، و نیز نوشته‌هایی در پاسخ به پرسش و پیشنهاد روزنامه‌نگاران ادبی را در برمی‌گیرد. ناگفته پیداست که این دسته از نوشته‌ها بنا به سرشت خود دایره‌ی موضوعی گسترده‌ای دارند. در بخش سوم نیز چند جستار از جنس نقد و نظر آمده که در هر یک، به دستاویز درنگ بر اثری یا صاحب‌اثری، پیچ و خمی از نوشتن پررنگ و برجسته می‌شود. بازه‌ی زمانی این نوشته‌ها کم و بیش هفت سال میان ۸۵ تا ۹۱ است.

از خود نوشتن: رسمی نو، درسی نو

در گذشته‌ی دور که هم خواندن و نوشتن کار خواص بود و هم فارسی - باری به هر جهت - زیر نفوذ عربی، نثر فارسی به دو گونه یا دسته‌ی اصلی بخش می‌شد. واژه‌ی نثر که در عربی از «پراکندن» می‌آید، به سخنی گفته می‌شد که چون نظم یا شعر نبود، از بند وزن و قافیه رها بود. این نثر یا مُرسَل بود (مثل نثر بیهقی یا سیاستنامه یا تاریخ بلعمی)، یا مسجع (مانند مناجات‌های خواجه عبدالله انصاری). نثر مرسل ساده و روان بود، و نثر مسجع آهنگین. در دور و بر مشروطه و پس از آن، به یمن بیداری از خواب چند صدساله، نثر فارسی هم تکانی جانانه خورد. با همگانی شدن خواندن و نوشتن از یک سو و نفس کشیدن در مسیر تندباد تجددخواهی از سوی دیگر، زبان و ادب فارسی در کوران دگرگونی پیوسته افتاده. رسیده‌ایم به روزگاری که قلم دیگر نه در انحصار عالمان و کاتبان، که در اختیار هرکس باسواد و کم‌سوادی هست؛ روزگارِ زندگی با دوری تند در سایه‌ی چتر اقتصادی جهان‌گیر و زیر بمباران اطلاعات؛ روزگاری که آفتابش از غرب برمی‌دمد و رسم و راه‌های تازه را در هر جا می‌پراکند. برای ما، یکی از رسم و راه‌های تازه در نوشتن شیوه‌ای است که در انگلیسی ترم expressive writing را برای آن به کار می‌برند و این نوشته

از حیات‌های وحشی و زمان می‌گذرد...
 به یاد می‌آید که در آن زمان...
 و به یاد می‌آید که در آن زمان...